

11 MAY 2017

Shiraz, Iran

آمایش سرزمین راهی به سوی تعادل نظام شهری

عاطفه خاوری^۱، زهرا صالحی^۲

^۱ دانشگاه حکیم سبزواری ، Email:Khavari.atefe@yahoo.com

^۲ دانشگاه حکیم سبزواری ، Email:zahrasalehi221@gmail.com

چکیده :

مناطق کشور تعادل و عدالت رعایت نشود تضاد طبقاتی، تضاد درآمدها و تضاد منافع، کشور رابه بحران های سیاسی و تنش های امنیتی واجتماعی درحد تجزیه ی مملکت دچار می کند [۲]، پس می توان به سند چشم انداز آمایش سرزمین به عنوان پلی به سوی تعادل نظام شهری نگریست که در صورت نبود این تعادل باید منتظر مطالبات روزافزون مردمی و تنش های اجتماعی و ناتوانی دولت در حل مسائل بود [۱]، از ضرورت ارائه این مقاله می توان به ذکر همین عامل اشاره کرد که تعادل درسایه ی قانون و برنامه شکل می گیرد و قانون نیز در صورت اشاعه یافتن نهادینه می گردد، نگارش حاضر با هدف اشاعه دادن وبه امید نهادینه شدن برخی چهارچوب ها و برنامه های آمایش سرزمین خواستار برداشتن گامی به سوی تعادل در نظام شهری می باشد.

روش تحقیق :

این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی بوده و از روش اسنادی، کتابخانه ای در جمع آوری داده ها واطلاعات بهره برده است.

پیشینه ی آمایش سرزمین :

پیدایش مقوله آمایش سرزمین علاوه برپیشینه ی کنجاوانه بشر ازآغازخلقت تاکنون هم چنین ناشی ازنادرستی استفاده از سرزمین است به این معنی که زمین، آب ومحیط خدادادی، به خوبی مدیریت نمی شوند و از آن ها به اندازه ی توان و پتانسیل آن بهره برداری نمی گردد [۱۳]، که به این نمونه ها وموارد خطای آمایش سرزمین گفته می شودچون ندانم کاری در رابطه بانوع استفاده و بهره برداری از سرزمین مدیریت غلط با بهره برداری نادرست را رقم زده و استفاده غیرمنطقی انسان ازسرزمین را بعث گردیده است [۱۰]، سرزمین یک منبع محدود وآسیب پذیراست اما بسیاری ازسودمندی های آن اگر درست مدیریت شودو استفاده صحیحی از آن به عمل آید طولانی و قابل تجدیدند [۱۲و۱۱]، این مسائل و سایر مسائل دیگرباعث پایه گذاری دانش جدیدی به نام آمایش سرزمین گردید، آغاز اصلی این مبحث از اوایل قرن بیستم است که بشربه این نکته پی برد که برای آنکه بخوهد بهره برداری با صرفه ی اقتصادی ومستمراز سرزمین داشته باشدبهبتراست روند برنامه ریزی رادریک چهارچوب برنامه ریزی شده به نام طرح مدیریت به اجرا گذارد [۱۵]، در واقع سازمان

آمایش سرزمین یکی از مهم ترین راهبردهای رسیدن به توسعه پایدار است که هدف اساسی آن مدیریت و برنامه ریزی و توزیع فعالیت های اجتماعی، اقتصادی، جمعیتی و ظرفیت های آشکار و پنهان با توجه به تحولات و دگرگونی های زمان و نیاز است که عمدتا با دیدی دراز مدت و به منظور بهره برداری بهینه از امکانات و همچنین هویدا کردن نقش و مسئولیت خاص هر منطقه براساس توانمندی ها و قابلیت های آن به طور هماهنگ با دیگر مناطق بکار می رود. که امروزه به علت مدیریت شهری نادرست و برخی عوامل دیگر و تبعات حاصل از آن در شهر و بر روی اجتماع، حضور و تدوین و ضرورت اجرای این نوع برنامه، پیش از پیش اهمیت می یابد چرا که ضوابط ناشی از آمایش ملی، مجموعه ای از چهارچوب، قواعد ومقررات است که رعایت آن به نوعی تعادل درنظام شهری منجر خواهد گشت.مقاله ی حاضر با تشریح مباحث مربوط به آمایش سرزمین با روش توصیفی-تحلیلی سعی در توجیه وجودی تعادل شهری در سایه ی تدوین قانونمند برنامه ی آمایش سرزمین دارد.

واژه های کلیدی :

آمایش سرزمین. تعادل. برنامه ریزی. نظام شهری

مقدمه :

نظریه ی آمایش سرزمین و برنامه ریزی فضایی-کالبدی که به طور عمده از اوایل قرن بیستم مطرح شده، از ابتدا سعی در تغییر پدیده های مربوط به ساختارفضای مناطق گوناگون داشته اند تا بتوان از این طریق شناختی روشن ومعقول از آن ها ارائه دهد، هدف از انجام این کار ازسویی کسب شناخت درستی ازچگونگی شکل گیری و تحولات فضاهای زیستی و فعالیت هایبشری و شناخت چگونگی تاثیر عوامل گوناگون براین روند و از سویی دیگرسنجش امکان مداخله در فرآیند شکل گیری و

تحول بوده است تا بتوان آن رادر مسیر اهداف مطلوب و مورد نظر برنامه های توسعه فضایی-کالبدی قرار داد [۹]، برنامه ای که با رعایت قابلیت و استعداد زمین ومنابع موجود درآن مقدمات لازم جهت رسیدن به تعادل را فراهم نماید.آشکار است اگر درسازماندهی